

Fylkeskommunens videregående skoler

Vår saksbehandler
Janne B. Sørensen

Telefon
22055468

Vår dato
06.04.2009

Deres dato

Vår referanse (oppgis ved svar)
2009/260-3 SEN 515/B60

Deres referanse

Bruk av PC til eksamen ved skoler i Akershus fylkeskommune

1. Generelle føringer fra Utdanningsdirektoratet

Fylkesdirektøren for opplæring og tjenester har gjennomgått aktuelle skriv fra Utdanningsdirektoratet vedrørende bruk av PC til eksamen. Målsettingen er å arbeide for mest mulig lik praksis på fylkeskommunens skoler. Bakteppet er diverse retningslinjer og råd for gjennomføring av IKT-basert eksamen fra Utdanningsdirektoratet. Disse gir få klare føringer og peker på mange uavklarte problemfelter hvor skolene overlates til sin egen fortolkning.

Fylkesdirektøren vil med dette oppfordre de videregående skoler i Akershus til å legge forholdene tilrette, og i størst mulig grad gjennomføre IKT-basert eksamen, for både elever og privatister. Vi henviser i denne sammenheng til de generelle føringene fra utdanningsdirektoratet for bruk av datamaskin til eksamen i Kunnskapsløftet (http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_Artikkel.aspx?id=4321)

- I henhold til forskrift til opplæringsloven §§ 3-17 og 4-18 er det skoleeier som har ansvaret for den praktiske gjennomføringen av eksamen. Å kontrollere at reglene for hjelpemiddelbruk overholdes er et lokalt ansvar.
- Så langt det er mulig bør det tilrettelegges for at avviklingen av sentralt gitt eksamen kan skje på PC. Dersom skoleeier ikke kan sikre eksamensgjennomføringen på PC, må skoleeier vurdere om eksamen bør gjennomføres uten bruk av datamaskin.
- Noen økonomiske og administrative fag i videregående opplæring forutsetter bruk av PC til eksamen.

Om IKT-basert eksamen sier direktoratet (http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_Artikkel.aspx?id=3492)

- Utdanningsdirektoratet tar sikte på at eksamensavviklingen i løpet av noen år vil foregå som IKT-basert eksamen for de aller fleste fag med sentralt gitt eksamen. Ordningen er en effektivisering av eksamensavviklingen, den sparer tid og er miljøvennlig.

Utdanningsdirektoratet har i tillegg ved flere anledninger presisert at det ikke skal gjøres forskjell på elever og privatister mht. mulighetene for å gjennomføre eksamen via PGS.

Fylkesdirektøren tolker direktoratets skriv i den retning at alle hjelpemidler skal være tillatt bortsett fra følgende:

- Internett skal være stengt av. Unntak er tilgang til PGS.
- Det skal ikke være lov å kommunisere under eksamen.
- Oversettelsesprogram er forbudt.

2. Fortolkning og gjennomføring

2.1. Etisk bevissthet

Vedrørende sikring av eksamensgjennomføringen legger fylkesdirektøren til grunn at skolene gjennomgår de etiske forhold med tanke på ikke-lovlige hjelpemidler. Eksamen kan aldri sikres 100 % mot fusk. Det beste, viktigste og mest preventive tiltaket mot fusk ligger i elevenes holdninger.

Fusk eller forsøk på fusk (for eksempel ved bruk av oversettelsesprogrammer eller kommunikasjon) håndheves i henhold til forskrift til opplæringsloven §§ 4-25 og 4-26 samt etter fylkeskommunens skolereglement.

2.2. Vurdering av bruk av overvåkningsprogramvare

Dagsavisen tok opp dette spørsmålet 17.3.2009 hvor fokuset var elevorganisasjonenes reaksjoner på økt overvåkning. Bakgrunnen for denne reaksjonen var at flere skoler og fylkeskommuner har tatt i bruk klientbasert programvare som gir lærer og/eller systemansvarlig mulighet til å overvåke og logge elevenes aktiviteter: <http://www.dagsavisen.no/innenriks/article404712.ece>.

Akershus fylkeskommune mener at denne type programvare byr på flere problemer enn den løser og vil ikke anbefale slike løsninger. Problemene er blant annet knyttet opp mot jus, personvern, teknisk kompleksitet og økonomi.

2.3. Eksamensvakter

Utfordringen ved å forebygge og forhindre fusk er i stor grad knyttet opp til eksamensvaktene. Å avdekke fusk knyttet til bruk av digitale medier, er vanskelig i seg selv, også for unge og teknisk kyndige mennesker. Skal man gjennom stikkprøver ha mulighet til, å avdekke fusk i fremtiden, må noen av vaktene ha teknisk kompetanse til å avdekke programvare som kommer opp på skjermen og påpeke ulovlige forhold. Dette skjer uavhengig av om man har overvåkningsverktøy eller om man bare følger med på kandidatens skjerm.

Hva må eksamensvaktene passe spesielt på?

- Overholde krav om at alle kommunikasjonskort skal være slått av. Vite hvordan dette kan kontrolleres.
- Kjenne skjermbilder som innbefatter hva som er nettlesere og andre kommunikasjonsprogrammer.

2.4. Krav om innsyn i elevenes PC-er

I følge Datatilsynet er det ikke anledning til å kreve innsyn i PC-enes harddisker.

Hardwarekontroll av maskin vil kunne gjennomføres uten å gå inn på elevenes data. Målet må være å avklare at kort for kommunikasjon ikke er aktivisert.

2.5. Ansvar for å ha operativ PC som fungerer ved avvikling av eksamen

Det er elevens eget ansvar at bærbar PC som er disponert av eleven fungerer prøvedagen.. Blant forberedelsene til eksamen inngår kontroll av at datamaskinen har nødvendig programvare installert, at de er oppdatert mht antivirus og andre sikkerhetsoppdateringer og har fungerende batteri som tar lading.

Det er ikke forbudt for skolen å bistå eleven, men eleven kan ikke regne med utstrakt hjelp.

3. Regler for bruk av privat PC ved gjennomføring av privatisteksamen

Disse retningslinjene gjelder for bruk av **egen/privat PC** for privatister ved privatisteksamen i Akershus fylkeskommune ved eksamener der ”alle hjelpemidler” (dvs. alle hjelpemidler, unntatt hjelpemidler som tillater kommunikasjon) er tillatt.

For våren 2009 gjelder dette i praksis de fleste eksamener med sentral sensur samt HS-fagene der det er samordning av oppgaver.

3.1. Generelle retningslinjer

Ved eksamener der PC er tillatt hjelpemiddel, tillates det i Akershus fylkeskommune at privatister bruker privat PC. Privatistkolene stiller ikke fylkeskommunens PC-er til disposisjon med mindre dette er aktuelt i forbindelse med særskilt tilrettelegging av eksamen.

3.2. Forutsetninger

Privatistene er selv ansvarlig for egen PC, og for at de har nødvendig kompetanse til å bruke denne til å fremstille eksamensbesvarelsen, til å lagre/kopiere/sikkerhetskopiere besvarelsen til USB-minnebrikke og til å skrive ut på skolens utstyr fra USB-minnebrikke.

Utskrift gjøres i praksis ved at eksamenskandidatene får utlånt USB-minnebrikke av privatistkolene, og skriver ut fra denne på skolens utstyr. Privatistkolene skal tilby utskriftsmulighet fra MS Word 2007, MS Word 2003, OpenOffice versjon 3.0 og fra pdf-filer.

Det gis ingen brukerstøtte til bruk av PC, programvare, utskrift, sikkerhetskopiering, flytting/kopiering av filer eller liknende. Det stilles ikke reserveutstyr til disposisjon for privatistene, og privatistene er selv ansvarlig for konsekvensene dersom eget utstyr feiler.

Privatister som ønsker å benytte privat PC, må melde fra om dette på forhånd. Dette kravet må praktiseres lempelig våren 2009.

Eksamenskandidatene må orienteres om forutsetningene for bruk av egen PC i brev og/eller på Privatistweb.

3.3. Gjennomføring

Privatistkolene håndterer kontroll av hjelpemiddelbruk ved *stikkprøver* og *informasjon* om konsekvenser ved fusk og forsøk på fusk.

Fusk eller forsøk på fusk (for eksempel ved bruk av oversettelsesprogrammer eller kommunikasjon) håndheves i henhold til forskrift til opplæringsloven §§ 4-25 og 4-26 samt etter fylkeskommunens skolereglement.

Fylkeskommunens "privatistiskoler" kan etter avtale med Sentraladministrasjonen v/Janne Sørensen kjøpe inn nødvendig utstyr (PC-er, skrivere, traller, strømtilkoblingsenheter og USB-minnebrikker) for å håndtere utskrift av eksamensbesvarelser.

Med vennlig hilsen

Ingunn Øglænd Nordvold
ass. fylkesdirektør

Janne B. Sørensen
rådgiver